

50 maddede

Göbeklitepe ve Sırları

Doğan Satmış

© KARAKARGA YAYINLARI 240

*Her hakkı saklıdır. Bu eserin aynen ya da özet olarak hiçbir bölümü,
telif hakkı sahibinin yazılı izni alınmadan kullanılamaz.*

50 MADDEDE GÖBEKLİTEPE VE SIRLARI

Doğan Satmış

Genel Yayın Yönetmeni: Mustafa Kutlukhan Perker

Yayın Koordinatörü: Mesud Ata

Reklam ve Tanıtım Müdürü: Bilgen Ülgen

1. Baskı: Kasım 2019

2. Baskı: Aralık 2019

3. Baskı: Eylül 2020

ISBN: 978-605-7865-46-5

*İmtiyaz Sahipleri: Yelda Cumaloğlu, Mustafa Kutlukhan Perker
KaraKarga Yayınları, Destek Yayınları'nın alt kuruluşudur.*

Yayıncı Sertifika No: 13226

Adres: Abdi İpekçi Cad. No 31/5

Nişantaşı / İstanbul

Tel: (0 212) 252 22 42

Fax: (0 212) 252 22 43

 karakarga.com

 info@karakarga.com

 karakargayayinlari

 karakargayayinlari

 karakargayayin

Baskı: Deniz Matbaa Mücellit

Adres: Maltepe Mahallesi Hastane Yolu,

Sokak No 1/6 Zeytinburnu - İstanbul

Tel: 0 212 613 30 06

Matbaa Sertifika No: 40200

*12 bin yıl sonra Göbeklitepe'yi insanlığa yeniden kazandıran
Prof. Klaus Schmidt anısına...*

İçindekiler

İÇİNDEKİLER s5

GÖBEKLİTEPE NASIL BULUNDU? s17

GÖBEKLİTEPE'DE KAÇ DAİRESEL YAPI AÇIĞA ÇIKTI, KAÇ TANE DAHA VAR? s37

GÖBEKLİTEPE EN ESKİ MABET MİYDİ?

KURAN'DA GÖBEKLİTEPE'Yİ İŞARET EDEN AYET VAR MI? s51

GÖBEKLİTEPE'NİN 12 BİN YILLIK OLDUĞU NASIL ANLAŞILDI? s63

GÖBEKLİTEPE'NİN KEŞFİYLE NELER ORTAYA ÇIKTI?

GÖBEKLİTEPE TARİH Mİ YAZDI? s67

BUĞDAY GÖBEKLİTEPE'DE Mİ EVCİLLEŞTİRİLDİ? s81

“GÖBEKLİTEPE DÜNYAYI ALT ÜST ETTİ” YORUMU NEDEN YAPILDI? s87

2017'DE ÜÇ KAFATASI BULUNUNCA NE OLDU?

RİTÜELLERDE KAN DÖKÜLÜP, KAFAYA MI KESİLİYORDU? s95

GÖBEKLİTEPE DÜNYANIN ÖTEKİ MEGALİTİK YAPILARINDAN

NİÇİN DAHA ÖNEMLİ? s105

KUTSAL KİTAPLARDAKİ CENNET GÖBEKLİTEPE MİYDİ? ADEM

VE HAVVA BURADA MI YAŞADI? s109

UNESCO KÜLTÜR VARLIKLARI LİSTESİNE NASIL GİRDİ,

LİSTEDE TÜRKİYE'DEN BAŞKA NELER VAR? s117

GÖBEKLİTEPE'DE HİÇ Mİ KONUT YAPISI YOK? s121

KAZI EKİBİNDEKİ UZMANA SORU: GELİŞMELER NELER? s129

- GÖBEKLİTEPE'Yİ AÇIĞA ÇIKARAN KLAUS SCHMİDT KİMDİR? s133
- GÖBEKLİTEPE İNSAN ZİHNİNİN SINIRLARINI ZORLUYOR MU? s159
- DİKİLİTAŞLAR, O KOŞULLARDA NASIL YAPILDI VE NE ANLATIYOR? s165
- DİKİLİTAŞLAR UZAYLILARI VEYA KADIN VE ERKEĞİ YANSITTIYOR OLABİLİR Mİ? s173
- GÖBEKLİTEPE İNSANLARI NASIL YAŞIYORDU, NE YİYORDU? s177
- DİKİLİTAŞLARDA HANGİ HAYVAN SEMBOLLERİ SEÇİLMİŞTİ,
BU SEMBOLLERİN ANLAMI NE? s183
- DİKİLİTAŞLARDA ÜÇ TEMEL SANAT NASIL BİR ARAYA GELDİ? s187
- GÖBEKLİTEPE BİR TAPINAK MIYDI? s189
- GÖBEKLİTEPE DÖNEMİNİN MEKKE VEYA KUDÜS'Ü MÜYDÜ? s195
- DİKİLİTAŞLARIN ASTROLOJİK BAĞLANTISI VAR MI?
BURÇLAR GÖBEKLİTEPE'DEN Mİ GELİYOR? s199
- MERKEZİ DİKİLİTAŞLAR NİYE DOĞU-BATI YÖNÜNDE HİZALİ? s207
- GÖBEKLİTEPE'DE BİRA VARDI, UYUŞTURUCU DA OLABİLİR Mİ? s211
- O ÇANTALAR KİMİN? TANRILARIN ÇANTALARI BAŞKA DÜNYALARI MI
ANLATIYORDU? s215
- İBADET BİÇİMLERİNDE NAMAZLA BENZERLİKLER VAR MI? s219
- ÖNLÜK VE SAYGI, MASON RİTÜELLERİNİN KÖKENİ Mİ? s221
- URFA ADAMI'NIN V YAKASI NE ANLATIYORDU? s223
- A HARFİ İLK BURADAN ÇIKTIYSA İLK ALFABE GÖBEKLİTEPE Mİ YAZILDI?
H GLİFİ NE ANLAMA GELİYOR? s227
- EREKSİYON HALDEKİ BAŞSIZ İNSAN ÇİZİMİ NE ANLATIYORDU? s233
- GÖBEKLİTEPE'DE DE 12 SAYISI VAR, BUNUN SIRRI NEDİR? s239
- NEDEN TEK BİR KADIN FİGÜRÜ VAR
VE ABARTILI GÖRÜNÜMÜYLE NE ANLATIYOR? s243

NİYE TASVİRLERDEKİ BÜTÜN PENİSLER EREKTE? s247

DİKİLİTAŞLARIN ÜZERİNDEKİ OYMA KASE DELİKLERİNİN ANLAMI NE? s249

KIZILDERİLİLERİN TOTEM HEYKELLERİNİN KAYNAĞI DA GÖBEKLİTEPE Mİ? s253

TİMSAH GÖRMEDEN NASIL TİMSAH HEYKELİ YAPTILAR?
DODO KUŞLARI NEREDE? s259

STONHENGE'İ YAPANLAR GÖBEKLİTEPE'DEN Mİ GİTTİ? s267

İSTANBUL, LONDRA VE PARİS'İ SÜSLEYEN DİKİLİTAŞLARIN
KAYNAĞI GÖBEKLİTEPE Mİ? s273

GÖBEKLİTEPE NERE, ABORJİNLER NERE?
DAZLAK KAFADAKİ YILAN İŞARETİ BURADA NE ARIYOR? s275

HAYVANLAR NEDEN HEP SALDIRGAN? s279

GÖBEKLİTEPE, 12 BİN YIL ÖNCESİNİN GÖZLEM EVİ MİYDİ? s281

İÇİ DELİK İŞARET TAŞLARI, TAŞ KAPI VE TAŞ HALKA NE ANLAMA GELİYOR? s285

TAŞLAR ÜZERİNDEKİ TİLKİ POSTLARI, 12 BİN YIL ÖNCENİN MODASI MIYDI? s289

İLLUMİNATİ İLE İLGİSİ VAR MI, KAYIP ŞEHİR GÖBEKLİTEPE Mİ? s291

İÇİNİ NEDEN DOLDURDULAR? NUH TUFANI MI GÖMDÜ? s297

GÖBEKLİTEPE'NİN TÜRKLERLE İLGİSİ VAR MI?
TURNA KUŞLARININ ÖNEMİ NEDİR? s303

GÖBEKLİTEPE'NİN TÜRKİYE'YE VE DÜNYAYA ETKİLERİ NELER OLDU? s309

GÖBEKLİTEPE URFA'NIN ÖNEMİNİ DAHA DA ARTIRDI MI? s313

GÖBEKLİTEPE'NİN GÖMÜLMESİNİN,
NEMRUT'LA İLGİSİ VAR MI? VE BAYAN THERESA GOELL KİMDİ? s321

DİPNOTLAR s327

ÖNSÖZ

Göbeklitepe...

Bir tapınak veya kutsal bir toplanma alanı, belki de devasa bir gömme alanı ya da bir höyük.

Hepsi de olabilir. Hiçbiri de... Kesin bilgi yok.

Ama kesin olan bazı şeyler var.

Öncelikle Göbeklitepe, son yüzyılda yapılan her kazıdan daha önemli bir kazı ve tarihin en büyük arkeolojik keşiflerinden biri...

“O kadar önemli ki, Göbeklitepe bir gün yeryüzündeki her çocuk tarafından bilinecek ve dünyanın en önemli seyahat noktalarından biri olacak. Tıpkı Mısır Piramitleri, Persepolis veya Stonehenge gibi...”

İngiliz gazeteci Kevin Rushby, Göbeklitepe için bunları söylemişti.

Ama daha ilginçini, Harvard Üniversitesi profesörlerinden Mehrdad R. Izady söylüyordu:

“Güneydoğu şu ana kadar açıklanmamış teknolojik bir aşamadan geçti.”

“Nasıl yani?” diyebilir ve şaşırabilirsiniz.

Ama eğer Göbeklitepe’yi gördüyseniz, siz de hak verirsiniz.

Çünkü Göbeklitepe, bundan 12 bin yıl önce, insanlar daha taş devri yaşıyorlar inşaat ettikleri inanılmaz bir anıt; daha metal nedir bilmezken, taşlarla oyulan sanat değeri yüksek devasa dikilitaşlarla dolu; dikilitaşlar üzerindeki kabartmalarla, motiflerle, öfkeli hayvanları ile bize o günleri anlatıyorlar.

Keşfinden önce kimsenin düşünemeyeceği bir uygarlık... Ancak öyle bir uygarlık ki 1500, 2000 yıl sürmüş ve tarihe gömülmüş.

Bizzat keşfeden Prof. Klaus Schmidt, Neolitik avcı-toplayıcılar yani Göbeklitepe insanları ile daha yeni bir kültür arasında bir devamlılık görmüyor.

Ona göre o defter, orada kapandı.

Ancak bu insanlar sandığımızdan çok farklıydı.

Herkes onları taş devrinde, mağaralarda yaşıyor sanırken, 12 bin yıl öncesinin Göbeklitepe insanları, bir araya gelip, muhteşem bir eser ortaya çıkarmışlardı.

12 bin yıl önce bu anıtlar inşa edilirken, Göbeklitepe çevresi çok zengin topraklara sahipti. Yemyeşil bir bitki örtüsü, çok çeşitli yabani hayvan sürüleri, dalları yüklü yabani meyve ağaçları.

Ve insanlar “cenneti” andıran bu pastoral zenginlik içinde, çevrelerinde yaşayan hayvanları, dikilitaşlara resmettiler.

Öncelikle uzmanların Göbeklitepe için söylediklerini aktaralım:

“Göbeklitepe tarihin gelmiş geçmiş en büyük arkeolojik keşfi.” (Witwatersrand Üniversitesi’nden David Lewis Williams)

“Burası insan aklının anlamakta zorlanacağı kadar olağanüstü bir yer.” (Reading Üniversitesi’nden Steve Milthen)

“Biz Göbeklitepe’de insanlık tarihine başlangıç olmasa da öykünün tam ortalarında bir yerde unutulmuş ve hiç bilinmeyen sayfaları bulduk... Burası Cennet bahçesi benzeri bir yer.” (Alman arkeolog Prof. Klaus Schmidt)

“Göbeklitepe pek çok sebepten dolayı eşsizdir. Bunlardan ilki ve en önemlisi, özellikle törenlerin yapılması amacıyla anıtsal (megalitik) yapıların inşa edildiği şu ana kadar keşfedilmiş olan en eski yer olmasıdır. İkincisi de en eski anıtsal yapıları inşa eden toplulukların, insanlık tarihindeki en önemli dönüşümlerden biri olan avcı-toplayıcı yaşam biçiminden tarımcı yaşam biçimine geçişe şahit olmalarıdır.” (Alman Arkeoloji Enstitüsü’nden Dr. Lee Clare)

“Göbeklitepe her şeyi değiştiriyor.” (Stanford Üniversitesi’nden Ian Hodder)

“Göbeklitepe’deki bu yapıların, kendilerinden binlerce yıl sonra yapılan Mısır Piramitleri’ne, Ayasofya’ya ya da Süleymaniye Camii’ne eşdeğer anıtsal yapılar olduğu söylenebilir.” (Harran Üniversitesi Sanat Tarihi Bölümü’nden Doç. Cihat Kürkçüoğlu)

“Göbeklitepe’deki yapıları ve üzeri kabartmalarla bezeli dikilitaşları inşa etmek için gerekli yoğun iş gücü, çok sayıda yerleşmenin nüfusunun belirli zamanlarda bir araya gelecek haftalar veya aylar boyunca bu muhteşem dağ başında bir arada yaşamasını gerektirmişti. Çalıştıkları süre boyunca birlikte yiye içen bu insanlar, yarattıkları bu bölgesel topluluklar üstü oluşumu birlikte

kutladılar. Burada yeni bir dünya inşa etmişlerdi.” (Edinburg Üniversitesi’nden Prof. Trevor Watkins)

Bu kadar bilim adamını şaşkınlığa uğratacak kadar büyük bir keşif, Türkiye’nin Güneydoğusunda.

Benim dünyaya geldiğim kente kuş uçuşu 70 km. uzakta.

Bir gazeteci olarak, böyle büyük bir hazinenin bana bu kadar yakın olduğunu keşfetmem maalesef biraz zaman aldı. Çok daha önceleri konuya eğilmem, Prof. Klaus Schmidt’le tanışmam, ona sorular sormam gerektirdi ama olmadı.

Her şey 2018 yılında önce Göbeklitepe’yi bir turist olarak ziyaret etmemle başladı. Çok etkileyiciydi. Bu kadar yakınımda olan bir şeyi bu kadar geç keşfetmiş olduğum için kendimi suçladım.

2018 yazında bir gün, Prof. Klaus Schmidt’in ölüm yıldönümüydü. Ancak hakkında gazetelerde bir haber çıkmıyor, bir toplantı yapılmıyor, kendisini hatırlatacak herhangi bir hareket olmuyordu.

Şaşırdım. Öncelikle Şanlıurfa’ya, sonra Türkiye’ye ve tabii ki tüm insanlığa böyle bir hazineyi kazandıran bir bilim adamının ölüm yıldönümünde yaşanan bu sessizlik hem beni üzdü hem de hırslandırdı.

Ne yapabiliriz diye araştırmaya başladım.

En azından iki günlük bir seminer yapabiliriz. Eşi Çiğdem Köksal Schmidt ile konuştum. Bir anma toplantısı yapmak için hazırlık yaptık. Programı da yazdık.

Ancak ne yerel yetkililerden, belediyelerden ve başvurduğumuz öteki kuruluşlardan, ne de özel şirketlerden, böyle bir toplantıyı organize etmek için gereken parayı bulabildik.

İnsanların önemli şeyler başardıktan ve bazı eserleri ortaya serdikten sonra unutulmaları çok kolaydır. Örneği de çoktur.

Prof. Klaus Schmidt de aynı şeyi yaşamıştı. İnanıldığı yolda bazı meslektaşlarının kendisine “akıl sağlığı bozulmuş” demesine bile aldırmamış, böyle bir keşfe imza atmış ama unutulmuştu.

Ne yazık ki, insanlığın kurtulamadığı bir kötü özelliği.

Ama bir gazeteci olarak, üstelik Göbeklitepe coğrafyasında doğmuş bir gazeteci olarak benim yapabileceğim bazı şeyler olabilirdi.

Yaptığı keşifle 12 bin yıl önceki son Buz Devri'nden beri toprak altında gizli kalan bu dikilitaşları görmemizi sağlayan Prof. Klaus Schmidt'i onurlandırmalıydık.

Bu düşünceyle elinizde tuttuğunuz kitabı yazmaya başladım.

Bu çalışma için pek çok kişiden yardım gördüm.

Başta Prof. Klaus Schmidt'in eşi Çiğdem Köksal Schmidt ve yakın çalışma arkadaşı Michael Morsch yardım ettiler. Ayrıca Doç. Cihat Kürkçüoğlu, arkeolog Jens Notroff, Göbeklitepe'nin bulunduğu arazinin sahibi olan Yıldız ailesinin bireyleri de katkılarını esirgemediler.

Hepsine çok teşekkür ederim.

Göbeklitepe'yi insanlığa kazandıranlara borcumuzu bir nebze ödemişsek ne mutlu bize...

Son bir not: Kitabı okurken, çoğu kez size Göbeklitepe'nin fotoğraflarından söz edeceğim. İnternette kolayca bulabileceğiniz bu görüntülere bakarak, okumayı sürdürürseniz, eminim Göbeklitepe hafızanızda daha etkili yer edecek. Ve Göbeklitepe'yi gezerken, 12 bin yıl öncesinin "Başka dünyalarını" gezmiş olacaksınız.

Doğan Satmış

24 Ekim 2019

